

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/221/2021
Identifikačné číslo spisu:	1208216642
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1208216642.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. V. M. Y., E., bývajúceho v Ž., N. V. F. č. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Iveta Gálošová Bušová, MBA, LL.M., advokátkou so sídlom v Žiline, Vojtecha Tvrdeho 793/21, za účasti intervenienta na strane žalobcu V. N., bývajúceho v Č. T., W., Č. P. č. XX/XXX, prechodne bývajúceho v V. T., K. L. Č. X, XXXX E., proti žalovanej Slovenskej republike v zastúpení Slovenskou obchodnou inšpekciou, Ústredný inšpektorát, so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 21/A, IČO: 173 319 27, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10C/198/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. októbra 2019 sp. zn. 14Co/240/2016 takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. januára 2016 č. k. 10C/198/2017 - 156 žalobu žalobcu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov prvoinštančného konania. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že právny predchodca žalobcu V. N., sa voči žalovanému domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v mestskej časti T., katastrálne územie N., parc.č. 15340/63 o výmere 572 m², zastavanej plochy; parc. č. 15340/68 o výmere 1475 m², ostatnej plochy; parc. č. 15340/ 69 o výmere 6 m², ostatnej plochy; parc. č. 15340/70 o výmere 25 m², ostatnej plochy, vytvorených geometrickým plánom č. 2503/10 z 8.4.2010. Pôvodný žalobca (terajší intervenient) uviedol, že nehnuteľnosti zdedil po svojom otcovi - poručníkovi Q. R. N., keď štátny notár uznesením pod č.k. D/538/58-14, z 24. apríla 1959 deklaroval, že žalobca nadobudol dedičstvo smrťou poručníka. Okresný súd mal za preukázané, že rozhodnutím Správy Katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu zo dňa 8. novembra 2011 pod č. V - 25366/11 bolo konanie o návrhu na vklad vlastníckych práv prerušené a vyplynulo, že podľa údajov katastra nehnuteľností predávajúci nebol ich vlastníkom. V predmetnom konaní sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva v prospech svojho právneho predchodcu, ktorým je V. N.Á. (terajší intervenient na strane žalobcu).

Petit návrhu, ktorý žalobca nezmenil, ani po vyjadrení žalovaného na pojednávaní dňa 28. januára 2016, nekorešponduje s okruhom strán konania, teda žalobca z procesného hľadiska žiada určiť vlastnícke právo v prospech osoby, ktorá stranou konania už nie je. Žalobca teda nie je vo vzťahu k petitu návrhu aktívne vecne legitimovaný. V. N. sa určenia vlastníckeho práva domáhal aj v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 50C/30/2012. Konanie nebolo doposiaľ právoplatne ukončené. Nešlo však o prekážku litispendencie (prekážku veci začatej), pretože žalobcom v konaní 50C/30/2012 je V. N. a žalobcom v prejednávanej veci je V. M. Y., ktorého vstup do konania namiesto pôvodného navrhovateľa V. N., tunajší súd uznesením právoplatne pripustil. Dospel tunajší súd k záveru, že návrh žalobcu neobstojí tak po procesnoprávnej, ako ani po hmotnoprávnej stránke. Súd prvej inštancie navyše uviedol, že i v prípade, že by žalobca petit návrhu korigoval tak, že by žiadal určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam sebe a nie jeho právnomu predchodcovi, nemohol by súd jeho návrhu vyhovieť z dôvodu, že titulom, z ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo je Kúpna zmluva uzatvorená medzi ním a jeho právnym predchodcom, teda ním nie sú a ani nemôžu byť skutočnosti tvoriace obsah spisu do času jeho vstupu do konania, svedčiace skôr titulu pre určenie vlastníckeho práva jeho právnomu predchodcovi. Vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení, vlastnícke právo k nehnuteľnosti prevedenej na základe zmluvy sa nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností. Súadne konanie nemôže nahrádzať toto vkladové konanie podľa príslušných ustanovení Katastrálneho zákona (zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností) z dôvodu nedostatku právomoci súdu, vychádzajúc z § 7 O.s.p. Katastrálne vkladové konanie je samostatným originálnym konaním podľa Zákona o správnom konaní č. 71/1967 Zb., ktorého kladný výsledok má vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva na základe zmluvy konštitutívne účinky. To znamená, že kúpna zmluva (i keď by bola platná) ešte sama o sebe nemá za následok nadobudnutie vlastníckeho práva, resp. prevod vlastníckeho práva. Musí k nej pristúpiť ďalšia právna skutočnosť, ktorou je vklad vlastníckeho práva s konštitutívnymi účinkami.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 8. októbra 2019 sp. zn. 14Co/240/2016 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že okruh strán sporu po vstupe žalobcu do konania nekorešponduje s petitom žaloby, ktorý žalobca nezmenil, a to ani po vyjadrení žalovaného zo dňa 28. januára 2016 v priebehu prvoinštančného pojednávania, keď žalovaný uviedol, že žalobca sa v petite žaloby domáha určenia vlastníckeho práva k sporným pozemkom v prospech inej osoby, a to p. V. N.. Žalobca sa totiž domáha určenia vlastníckeho práva k pozemkom na základe kúpnej zmluvy, ktorá bola uzatvorená medzi ním a predávajúcim V. N., ktorý nie je zapísaný ako vlastník sporných pozemkov v katastri nehnuteľností. Svojho vlastníckeho práva k sporným pozemkom sa p. N. ešte len v konaní 50C/30/2012 domáha a to na základe uznesenia o dedičstve č. D/538/1958 po poručiťovi R. N., svojom otcovi. Pozemky, o ktoré sa obidva spory vedú, boli ešte za života poručiťľa nespochybniteľne skonfiškované v prospech štátu, ktorý sa tak stal ich vlastníkom. Žalovaný svoje tvrdenie doložil právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č.k. 45C/58/2008, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č.k. 9Co/549/2012, ktorý riešil otázku, či boli sporné pozemky poručiťovi skonfiškované ako prejudiciálnu, a právoplatne túto otázku doriešil a rozhodol, že pozemky boli poručiťovi R. N. skonfiškované. Žaloba o určenie práva k pozemkom p. N. sa takisto aj dnes opiera len o jediný dôkaz a to uznesenie štátneho notára. Súd prvej inštancie vo vyššie uvedenom konaní sp.zn. 45C/58/2008 rozhodol, že toto rozhodnutie štátneho notára vo forme uznesenia má iba deklaratórnu povahu a samé o sebe neosvedčuje existenciu vlastníckeho práva žalobcu, ale len to, že žalobca je dedičom po poručiťovi. Aj keď tak bolo rozhodnuté v inom konaní, kde na strane žalovaného nevystupovala Slovenská republika, podľa žalovaného sa jednalo o tie isté pozemky, z ktorých mal časť p. N. odpredať žalobcovi V. Y., a ktoré sú predmetom v prejednávanom spore. Navyše žalovaný poukázal na tú skutočnosť, že V. Y. sa domáha svojho práva na základe kúpnej zmluvy, ktorá je od začiatku ex tunc absolútne neplatným právnym úkonom, ktorý nie je možné konvalidovať ani po odpadnutí dôvodu, ktorý túto neplatnosť spôsobil, pretože p. N. vystupuje v postavení predávajúceho, ktorý odpredal pozemky, ktorých vlastníctvom do dnešného dňa nedisponuje, čím obišiel v rozpore s dobrými mravmi zákon a zásadu, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než ich sám má. Ak by aj súd v prvom konaní priznal právo k sporným nehnuteľnostiam p. N., je tu ďalší dôvod na zastavenie konania, pretože právo k sporným pozemkom nemožno priznať v dvoch konaniach dvom žalobcom. Takto nadobudnutý majetok by bol v rozpore s právnym poriadkom a tým

nepožíva ochranu.

Odvolačný súd sa rovnako stotožnil s právnym záverom okresného súdu, v tom, že žalobca sa žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva v prospech svojho právneho predchodcu. Teda žalobca z procesného hľadiska žiadal určiť vlastnícke právo v prospech osoby, ktorá nie je stranou sporu v tomto konaní. Okresný súd preto uzavrel, že vzhľadom na nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu, sa správne ďalej súd prvej inštancie nezaoberal podstatou a otázkami týkajúcimi sa titulu pre nadobudnutie vlastníckeho práva pre právneho predchodcu žalobcu V. N..

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa sudy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Ako právnou otázku označil otázku aktívnej legitímácie žalobcu, v prípade, ak sa domáha určenia vlastníckeho práva pre tretiu osobu. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že v rozhodnutí protirečil vlastným právnym názorom, úvahám, keď na jednej strane tvrdil, že súdna prax pozná veľa prípadov kedy žalobca nie je totožnou osobou, ktorej právo sa má v konaní určiť, a na druhej strane sa nestotožnil s názorom žalobcu ohľadom jeho aktívnej legitímácie. Dovolateľ však tvrdí, že v predmetnom spore je daná v okolnostiach veci jeho aktívna legitímácia v spore o určenie vlastníckeho práva pre tretiu osobu v danom prípade V.P. N., ktorý spoluvlastnícke podiely k sporným nehnuteľnostiam nadobudol titulom dedenia po svojom otcovi, pričom dedičstvo bolo potvrdené verejnou listinou vydanou štátnym notárom. Práve pozitívne rozhodnutie o určenie vlastníckeho práva pre pána N. bude predpokladom pre rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bude povolený vklad vlastníckeho práva pre dovolateľa. Možnosť určenia vlastníckeho práva pre osobu rozdielnu od osoby žalobcu je podľa dovolateľa vyriešená ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to rozsudok zo 16. decembra sp. zn. 1 Cdo 26/2007, z 11. decembra 2008 sp.zn. 3 Cdo 44/2008, z 30. júna 2008 sp. zn. 5 Cdo 147/2007, z 29. januára 2008 sp. zn. 1 Cdo 43/2007 a z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 25/2007. Uviedol, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevyjadril k ustálenej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu a od tejto sa odchýlil s tvrdením o nedostatku aktívnej legitímácie dovolateľa pri žalobe o určenie vlastníckeho práva pre inú osobu ako je žalobca.

4. Žalovaná sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu plne stotožnila so závermi súdov nižších inštancií a konštatovala, že rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a preto navrhla dovolanie žalobcu ako neopodstatnené a nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“.

13. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

14. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

15. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, alebo neoznačí rozhodnutia, v ktorých bola konkrétna právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát,

stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštalácie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

16. V súvislosti s argumentáciou, že dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolateľ uviedol, že súdy nižších inštalácií nesprávne právne posúdili nedostatok aktívnej legitimácie na strane žalobcu. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dôvodil poukazom na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 26/2007, 3 Cdo 44/2008, 5 Cdo 147/2007, 1 Cdo 43/2007 a 3 Cdo 25/2007 (tieto ďalej bližšie neuviedol). Poukázal tiež na uznesenie dovolacieho súdu zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 154/2010, ktoré bolo publikované aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011. Označil tiež nález z 11. decembra 2013 sp. zn. I. ÚS 482/2013, ktorým Ústavný súd SR potvrdil ním uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, ako ústavne konformnú prax.

17. Predmetné rozhodnutia však nepojednávali o aktívnej legitimácii žalobcu a to ani v situácii, že by sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva pre tretiu osobu. Dovolací súd preto nižšie v krátkosti priblíži problematiku jednotlivých rozhodnutí, aby objasnil, že dovolateľ neuviedol judikaturu, ktorá by nasvedčovala tomu, že ide o rozhodnutia, od ktorých sa súd prvej inštalácie odklonil.

· V uznesení najvyššieho súdu zo 16. decembra 2008 sp. zn. 1 Cdo 26/2007 bolo predmetom konania určenie vecí patriacich do dedičstva. Toto uznesenie konkrétne pojednávalo o tom, že rozsudok odvolacieho súdu spočíval na nesprávnom právnom závere o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov. Dovolatelia označili ako právnu otázku existenciu naliehavého právneho záujmu, ktorý vyžaduje § 80 písm. c/ OSP. Dovolací súd v danom konaní bol toho názoru, že záver odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ OSP), založený na názore, že „v sporovom konaní súd nie je oprávnený rozhodovať o tom, že predmetné nehnuteľnosti (pozemky) patria do dedičstva po zomrelých právnych predchodcoch navrhovateľov“, nie je preto správny. Najvyšší súd v predmetnom uznesení uviedol, že v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou praxou (porovnaj k tomu napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 44/2008, z 30. júna 2008 sp. zn. 5 Cdo 147/2007, z 29. januára 2008 sp. zn. 1 Cdo 43/2007, z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 25/2007) nemení nič na závere o prípustnosti určovacieho návrhu, že konkrétna vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťovi, ktorým návrhom sa môže v sporovom konaní takéhoto určenia domáhať ten, kto je dedičom poručiťľa (resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom), prípadne jeho právnym nástupcom, voči inej osobe ako dedičovi (ktorá nie je poručiťľovým dedičom).

· Uznesením z 11. decembra sp. zn. 3 Cdo 44/2008, v ktorom spore sa konalo o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Nitre z 20. februára 2007 sp. zn. 7 Co 91/2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že odvolací súd si v prejednávanej veci nezažadoval rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 OSP, a preto boli jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúchalo v takom štádiu konania oprávnenie posudzovať správnosť týchto záverov odvolacieho súdu. V rámci celého konania súdy riešili najmä otázku či došlo k nadobudnutiu vlastníctva spornej nehnuteľnosti právnym titulom vydržania a rovnako riešili otázku dobromyseľnosti.

· Rozsudok dovolacieho súdu z 30. júna 2008 sp. zn. 5 Cdo 147/2007 riešil, ako predmet konania, určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Dovolací súd mal za potrebné vyriešiť otázku, či poručiťľ v čase smrti bol vlastníkom sporných nehnuteľností. Prišiel pri tom k záveru, že rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nenadobudlo právoplatnosť za života poručiťľa (a právne účinky vkladu nenastali ku dňu podania návrhu na vklad alebo v deň uvedený v návrhu na vklad), boli nehnuteľnosti v čase smrti poručiťľa v jeho vlastníctve a patria do dedičstva po ňom. Pokiaľ odvolací súd dospel k opačnému

záveru, spočíva jeho rozhodnutie na právnych záveroch, s ktorými sa dovolací súd nestotožňuje. Poukázal pri tom na rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 196/2005, v ktorom v obdobnej veci už vyjadril svoj právny záver a nevidel dôvod sa od neho odchýliť.

· Predmetom rozsudku z 29. januára 2007 sp. zn. 1 Cdo 43/2007 bolo určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že v konaní k tzv. inej vade došlo a skutkové závery odvolacieho súdu o tom, kto bol vlastníkom predmetných nehnuteľností, že patria do dedičstva nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Z vykonaných dôkazov tak podľa názoru dovolacieho súdu nebolo možné dospieť k záveru o preukázanom vlastníctve a o spôsobe nadobudnutia (§ 132 Občianskeho zákonníka). Podľa názoru dovolacieho súdu si žalobca v danej veci napriek námietkam žalovaného 4/ nespĺnil povinnosť tvrdenia a dôkaznej povinnosti k preukázaniu nadobudnutia vlastníckeho práva a následne k predmetným nehnuteľnostiam a tým splnenia predpokladov určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom. Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku ktorým určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pokiaľ išlo o dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu , ktorým bol zamietnutý návrh žalobcu voči žalovaným 1/ až 3/ dovolací súd vychádzal z toho, že žalobcovia 1/ až 3/ neboli týmto výrokom negatívne dotknutí (nebolo rozhodnuté v ich neprospech), teda dovolanie bolo podané tými, ktorí na podanie dovolania neboli subjektívne oprávnenými. Z toho dôvodu dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ až 3/ odmietol.

· V spore, v ktorom dovolací súd rozsudkom z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 25/2007 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, bol predmet konania o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. V danom prípade dovolatelia namietali nesprávne právne posúdenie otázky dobromyseľnosti vstupu právnej predchodkyne žalobkyne do držby, ktorej predmetom boli sporné nehnuteľnosti. Podľa záverov dovolacieho súdu však odvolací súd nepostupoval správne pri otázke posúdenia dobrej viery nepostupoval v zmysle zásad platných pre vydržanie podľa občajového práva platného na území Slovenska platného do 31. decembra 1950 a jeho závery o oprávnenosti držby právnej predchodkyne žalobkyne boli preto nesprávne.

· Uznesenie dovolacieho súdu zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 154/2010, ktoré bolo publikované aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu v sebe zahŕňa nasledujúcu právnu vetu: V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, ide o posúdenie, či poručiť bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťa a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Žalobkyne sa v tomto konaní podanou žalobou domáhali (o.i.) určenia, že ich otec bol v čase smrti spoluvlastníkom nehnuteľnosti v podiele 1/2 a že nehnuteľnosti v tomto podiele patria do dedičstva po ňom. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíval na nesprávnom právnom posúdení veci a že žalobkyne v dovolaní opodstatnene uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ OSP.

· Nález Ústavného súdu SR z 11. decembra 2013 sp. zn. I. ÚS 482/2013 citoval vyššie uznesenie najvyššieho súdu (sp. zn. 3 Cdo 154/2010). V danom prípade išlo opäť o otázku ne/určenia, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po otcovi sťažovateľa. Ústavný súd v závere skonštatoval, že z ústavného hľadiska je neakceptovateľný právny názor vyslovený krajským súdom v napadnutom rozsudku, v zmysle ktorého nedostatok právneho záujmu na určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi, je daný tým, že po úmrtí poručiťa došlo k ďalším právnym úkonom, predmetom ktorých bol prevod vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam, a teda určením, či nehnuteľnosti patrili ku dňu smrti do vlastníctva poručiťa, žiadnym spôsobom nemôže byť dotknuté právne postavenie jeho dediča (navrhovateľa), keďže takéto určenie nemôže viesť k zmene zápisu vlastníkov označených nehnuteľností v katastri nehnuteľností, resp. k zápisu poručiťa či navrhovateľa ako vlastníka nehnuteľností.

18. Podľa názoru dovolacieho súdu sa uvedené rozhodnutia nezaoberali právnou otázkou, ktorú dovolateľ nastolil (bod 3. tohto uznesenia). Tieto rozhodnutia nie sú totožné so sporom, ktorý žalobca, resp. dovolateľ vedie v tomto konaní. Súd nižšej inštancie totiž vychádzal z toho, že petit žaloby žalobcu nekorešponduje s okruhom strán konania, a že tento petit žalobca nezmenil, (a to ani po vyjadrení žalovaného na pojednávaní dňa 28. januára 2016) a teda žalobca žiadal z procesného hľadiska určiť vlastnícke právo v prospech osoby, ktorá nie je už stranou sporu. Preto žalobca, v zmysle záverov súdov nižšej inštancie, vo vzťahu k petitu žaloby nebol aktívne vecne legitimovaný. Dovolací súd súhlasí s argumentmi nižších súdov a podporne uvádza, že žalobca nemohol byť aktívne vecne legitimovaný v

prejednávanej spore, keďže nezmenil petit žaloby tak, že by žiadal určiť vlastnícke právo sebe. Tým že žiadal určiť vlastnícke právo jeho právneho predchodcu (i keď podľa kúpnej zmluvy mal byť už on sám vlastníkom - č. l. 235 spisu), tým ako keby dopredu uznal, že kúpna zmluva uzatvorená medzi nimi je neplatná. Takúto situáciu však rozhodnutia, ktoré dovolateľ označil, neriešili. Preto je teda zrejmé, že ani jedno z týchto rozhodnutí, sa nezaoberalo touto otázkou (aktívnej legitímácie žalobcu, v prípade, ak sa domáha určenia vlastníckeho práva pre tretiu osobu) a už vôbec nie v takom zmysle, ktorý by korešpondoval s prejednávanej konaním žalobcu. Navyše dovolateľ sa ani nepokúsil jasným a konkrétnejším spôsobom objasniť v čom sa podľa jeho názoru súdy nižšej inštancie odklonili od rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré uviedol vo svojom dovolaní. Tieto rozhodnutia v dovolaní len vymenoval ako judikaturu najvyššieho súdu, ktorá je v otázke možnosti určenia vlastníckeho práva pre osobu rozdielnu od osoby žalobcu vyriešená a dlhodobo ustálená. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom súdov nižšej inštancie, že v súdnej praxi bežne existujú konania, v ktorých žalobca podal žalobu na určenie vlastníckeho práva pre inú osobu (inú ako žalobca), avšak za úplne iných okolností. Ide napríklad o prípady kedy sa určuje, že ten-ktorý majetok patrí do dedičstva po tom-ktorom nebohom, resp. či ten-ktorý majetok bol majetkom poručiťľa a podobne. Pod takéto prípady, v zmysle § 137 písm. c/ CSP, však nemožno subsumovať prejednávaný spor, keďže v ňom ide o úplne iné okolnosti. Dovolateľ preto označil judikaturu, ktorá nezodpovedala jeho Najvyšší súd uzatvára, že ani v jednom z uvedených rozhodnutí nebola riešená otázka aktívnej vecnej legitímácie, resp. otázka okruhu strán sporu, ktorý nekorešpondoval po vstupe žalobcu do konania s petitom žaloby, z ktorého dôvodu rozhodnutia uvedené dovolateľom sa nemôžu vzťahovať, ako judikatura, na daný prípad, či pripodobňovať ich (rozhodnutia) s ním (s prejednávaným prípadom). Preto nemohlo prísť ani k odklonu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.